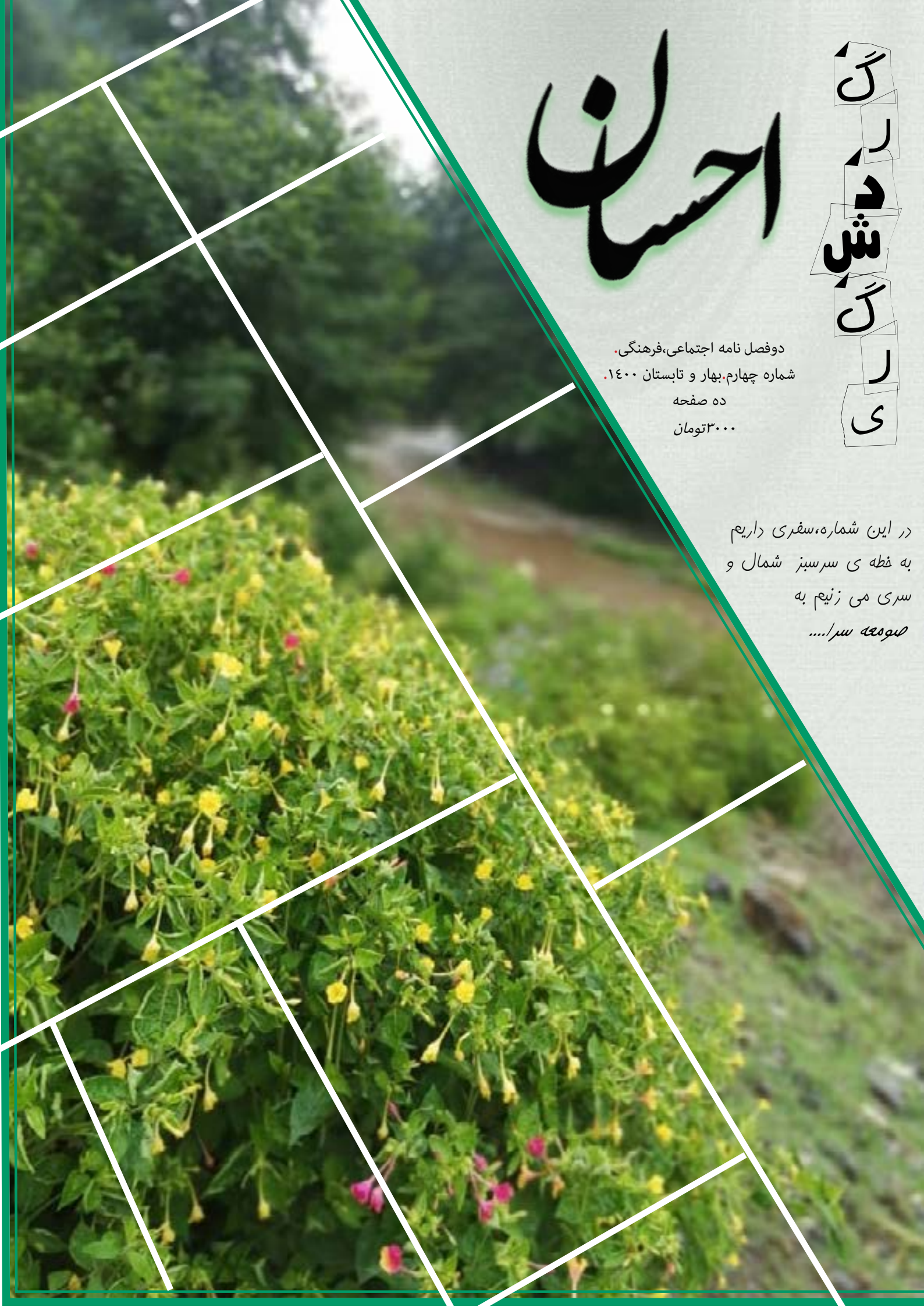

احسان

گ
ر
د
ش
ی
ر
ی

دو فصل نامه اجتماعی، فرهنگی.
شماره چهارم. بهار و تابستان ۱۴۰۰.
ده صفحه
۳۰۰۰ تومان

در این شماره، سفری داریم
به فطه ی سرسبز شمال و
سری می زنیم به
صوبه سر.....

الحمد لله الرحمن الرحيم

دو فصلنامه اجتماعی، شماره چهارم
بهار و تابستان ۱۴۰۰

صاحب امتیاز

بهناز عموآقایی

مدیرمسئول

بهناز عموآقایی

سر دبیر و صفحه آرا

سپیده جعفری

هیئت تحریریه

بهناز عموآقایی

سپیده جعفری

مریم احمدی

محدثه نجفی

عکاس

مریم فاطمی

با سپاس فراوان از ریاست محترم
امور فرهنگی و همچنین سرکار خانم
جعفری، مسئول هماهنگی نشریات
دانشجویی، و در ادامه خانم فاطمه
شاکری و آقای حسینی که ما را در تهیه
و تولید این نشریه همراهی کردند.

با تشکر از حمایت مادی و معنوی
امور فرهنگی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان

Ehsan.publication

Ehsan139807

فهرست مطالب

ماجرای صنعت گردشگری

شتابان به سوی...

دیدنی های صومعه سرا

پیوندی میان اسلام و ایران

عطر بهار نارنج

۲

۳

۵

۷

۸

■ ماجراهای صنعت گردشگری

دو سالی می شود که ویروسی به اسم کرونا در تیترا خبرهاست و جهان سرش حسابی به مبارزه با آن گرم است. پدیده ای که مثل هر اتفاق دیگر، دو روی خوب و بد دارد.

اولین و اصلی ترین راه برای مهار این ویروس قطع زنجیره ارتباطات بود؛ در نتیجه روابط کم شد و رفت و آمدها قطع شد. چرخ سفر از حرکت ایستاد و ....

اما علاقه به شناخت دنیای جدید و ناشناخته، سفر و گردشگری و روحیه ی جستجوگر آدمیزاد را نمی توان متوقف کرد. در تنگنای خانه نشینی و محدودیت ها، خلاقیت پدید آمد. تورهای مجازی روز به روز افزایش پیدا کردند و دنیای تکنولوژی حضورش را در زندگیمان گسترش داد.

با گذشت زمان، جرقه های امید زده شد؛ واکسیناسیون در جهان آغاز شد و حالا با رسیدن به مرحله ای از ثبات، قرار است مسافران با حضورشان، مسیر تجربه را حسابی شلوغ کنند تا صنعت گردشگری جان دوباره ای بگیرد. جهان جنب و جوشش را پیدا کند و زندگی دوباره از سر گرفته شود.

در این بین، ترس از گرفتاری همگانی در چنگ این هیولا، اما و اگرهایی به وجود آورده است. واکسینه شدن همگانی، مهم ترین اقدامی است که برای کنترل این بیماری و شروع مجدد فعالیت های اجتماعی می توان در نظر گرفت.

امیدواریم! امیدوار به رسیدن روزی که بشریت بتواند از این پیچ تند هم بگذرد و زندگی را ادامه دهد. دورانی جدید فرا برسد که در آن، سفرهایمان آمیخته ای از روش های متداول سفر و تکنولوژی گردشگری باشد و صنعت توریسم در ابعاد تازه ای تعریف شود.

سپیده
جعفری

شتابان به سوی...

موقعیت جغرافیایی

شهرستان صومعه سرا از شهرستان های واقع در غرب استان گیلان است. از شمال به تالاب، جنوب به شهرستان فومن، از شرق به شهرستان رشت، و از غرب به شهرستان ماسال محدود است. شهرستان صومعه سرا با وسعت ۶/۶۲۳ کیلومتر مربع، ۱۵۱ روستا در خود جای داده است. این شهرستان دارای سه بخش می باشد:

- بخش مرکزی: ضیابر، طاهر گوراب، کسماء

- بخش تولم: هنده خالم و تولم

- بخش میرزا کوچک خان جنگلی: گوراب زرمیخ و مرکیه

سیستم آب رسانی
شهرستان صومعه سرا
به سه سیستم آبیاری
متکی است:

۱- رودخانه

۲- سدها و کانال های
خطوط شبکه های

آب رسانی

۳- آب بندها

از ۴۰ رودخانه جاری

در گیلان بیش از ده

رودخانه کوچک و بزرگ

در شهرستان صومعه

سرا جریان که جملگی از

ارتفاعات شهرستان های

ماسال و فومن سرچشمه

می گیرند و پس از

طی مسافتی به

تالاب منتهی

می شوند.

میزان

آب دهی

رودخانه ها در تمام طول سال یکسان

نیست و معمولاً از اواخر فروردین تا مردادماه آب

رودخانه ها کاهش می یابد، این رودخانه علاوه بر اینکه

نعمتی طبیعی برای مردم به حساب می آید در مقطعی از سال

باطغیان خود موجب ضرر و زیان خصوصاً در بخش کشاورزی می شوند

و به طور معمول هر ساله شاهد جریان سیل و آسیب های ناشی از آن هستیم.

جمعیت

براساس

آمار برداری

سال ۱۳۹۰، این

شهرستان محل زندگی

۱۲۷۷۵۷ نفر است که از

این تعداد، ۵۲۰۳۷ جمعیت

شهری هستند و ۷۵۷۲۰ نفر

در روستاها زندگی می کنند.

ناهمواری ها

جلگه ودشت صومعه سرالز شمال به تالاب صومعه سرا و جنگل های مناطق تالابی و از جنوب به دشت حاصلخیز و مزارع برنج فومن و از مشرق به جلگه ودشت و در قسمت مغرب به مناطق کوهپایه ای و جنگلی ماسال محدود است. قسمت بیشتر شهرستان در ناحیه جلگه ای قرار داشته است و در بخش میرزا کوچک خان جنگلی ارتفاعاتی وجود داشته است که حداکثر ارتفاع ۱۲۰۰ متر و پوشیده از جنگل است که دو منطقه ی ییلاقی شهرستان به اسامی گندرجی و خونبارجی در همین ارتفاعات وجود دارد.

جنگل

مقدار ۱۸۰۰۰ هکتار از اراضی شهرستان را تشکیل می دهد که در ارتفاعات و در منطقه تنیان و به طور پراکنده در نواحی جلگه ای گونه های جنگلی ممرز، افرا، بلوط، توسکادر آن دیده می شود و کاشت صنوبر در سال های اخیر رایج و شهرستان به عنوان بیشترین تولیدکننده چوب در ایران محسوب می شود. از نظر کشت مقام اول را دارد که سالیانه ۷۵۰۰۰ متر مکعب چوب از این طریق بهره برداری می شود.

آب وهوا

شهرستان صومعه سرا با آب و هوای ویژه خود در اقلیم مرطوب و معتدل قرار داشته است و دارای باران فراوان بایش از ۱۰۰۰ میلی متر می باشد. این شهرستان همانند سایر شهرستان های گیلان در مقابل رطوبت زیاد از گرمای متوسط و جریان هوای مطبوع برخوردار بوده که شدیدترین آن باد گرم زمستانی که از غرب وزش و در کوتاه مدت رطوبت منطقه را خشک و موجبات خسارات و بعضا آتش سوزی می شود.

دیدنی های

صومعه سرا...

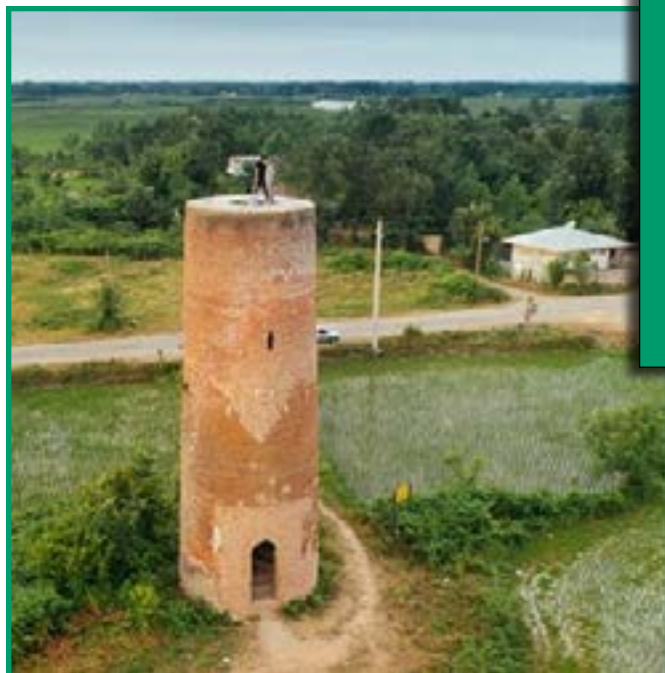
محدثه
نجفی

برای اینکه با این شهر فوق العاده بیشتر آشنا شوید؛ بهترین کار آشنایی با اماکن و مناظر زیبای طبیعی و انسانی این شهر می باشد. ما سعی داریم اطلاعات و مشخصاتی از جاذبه های گردشگری این شهر در اختیار شما قرار بدهیم. این شهر بر اساس کاوش های انجام شده، بزرگ ترین شهر باقیمانده از دوره اسلامی در شمال ایران است. اولین مکان دیدنی این شهر، محوطه ی تاریخی هفت دغنان، بقایای شهری تاریخی است که با نام «کسگر» نیز شناخته می شود. شهری تاریخی و مدفون با یک هزار و ۲۰۰ سال قدمت که در دل جنگل های منطقه هفت دغنان ضیابر صومعه سرا در استان گیلان قرار گرفته است. این جاذبه، به عنوان یکی از مهم ترین محوطه های به جای مانده از دوره اسلامی است. از بقایای این شهر پررونق و آباد می توان به بازار دوره صفوی و مغازه های آهنگری، پل خشتی، خانه و گور سید خروسه اشاره کرد. این شهر در گذشته محل حکومت امرای گسگر بوده و در آن سکه های دوره های مختلف اسلامی از جمله صفویه و قطعات سفال های ساده و لعابدار منقوش دوره صفویه کشف شده است. دیگر جاذبه گردشگری قابل توجه در شهر صومعه سرا، «پل گازروبار» است. ساخت اولیه این پل به دوره صفویه باز می گردد اما در دوره ی قاجار، توسط حاج یوسف بلگوری مورد بازسازی قرار گرفت. مصالح ساخت این پل آجر و ملات ساروج می باشد. طاق های آن به صورت جناغی است و دارای یک چشمه اصلی در مرکز و دو چشمه فرعی در دو طرف می باشد.

«پل خشتی گوراب تولم» توسط حکام محلی در دوره قاجاریه بر روی رودخانه گازروبار احداث گردیده و نزد اهالی به مرغانه پرد شهرت دارد. به لحاظ معماری نیز، ویژگی شاخص آن، داشتن یک دهانه بزرگ با قوس جناغی می باشد.

«مناره آجری گسگر» یادگاری دوره ی سلجوقیان است. هدف اصلی از ساخت این مناره بر ما پوشیده است؛ چه بسا که این مناره در دل جنگل انبوه «هفت دغنان» بوده و از نظر کاربرد، احتمالاً به منظور تعیین زمان دقیق طلوع و غروب خورشید استفاده می شد. مناره مخروطی شکل گسگر در مسیر راه جاده شاه عباسی قرار گرفته و یکی از مهم ترین آثار تاریخی استان گیلان به شمار می رود. این مناره سلجوقی در اصل ۳۰ متر بوده که به دلیل شرایط جوی و رانش زمین ارتفاع آن به ۱۲ متر رسیده است. جنس بنا از آجر و ملات ساروج است که برای بالا رفتن از آن، از پله های مارپیچ درون مناره استفاده میشود. جالب است بدانید مناره آجری بازار گسگر یک استوانه با سطح مقطع ثابت نیست و شکل کلی آن به یک کیف بسیار بلند شباهت دارد.

عکس: کجارو

عکس: کجارو

«روستای کسما»، یکی دیگر از روستاهای شهرستان صومعه سرا است که بُعد تاریخی آن معروفتر است. علت معروفیت آن به دلیل مرکزیت بودن در نهضت جنگل است؛ به طوریکه جنگل‌های اطراف، نقطه استراتژیکی مبارزه‌های میرزا کوچک خان جنگلی بوده است. حمام قدیمی و ۱۰۰ ساله‌ی روستا که به دوره‌ی قاجار باز می‌گردد با چندین بقعه‌ی آن یکی از جاذبه‌های گردشگری صومعه سرا و به طور خاص، روستای کسما است. گفتنی است که چهارشنبه بازار این روستا نیز معروف می‌باشد.

«تالاب سیاه درویشان»، از نظر زیست محیطی بسیار حائز اهمیت است. از مهم ترین رودخانه‌هایی که به این تالاب می‌ریزند می‌توان به ماسوله رودخان، قلعه رودخان، پسیخان و... اشاره کرد. در فصل مهاجرت میزبان پرندگان مهاجری نظیر خوتکای معمولی و پر سفید، فیلوش، کیلار و لک لک است. از پوشش گیاهی این تالاب هم می‌توان به گل نیلوفر و یا لاله تالابی، نیزارها و صنوبر در اطراف تالاب اشاره کرد. قایق سواری، ماهی‌گیری و پرنده نگری از تفریح‌های لذت بخش در تالاب سیاه درویشان می‌باشد.

«منطقه تنیان» با طبیعتی خیره کننده در ۲۰ کیلومتری صومعه سرا قرار دارد که از سه طرف با کوهستان محصور می‌شود. این مکان تفرجگاهی بیلاقی در صومعه سرا می‌باشد که روستاهای دیدنی، رودخانه‌ها و چشمه‌های بکری را در خود جای می‌دهد. دیدنی‌های تنیان شامل: غار خونابکش، جنگل روستای سیاه کوه با درختان افرا، تالاب تنیان، دشت پلنگان با درختان صنوبر و توسکا، امامزاده دوال کوه و بقعه سید علی اصغر و سید علی اکبر تنیان در روستای سیاه خانی می‌شود.

«تالاب‌های سیاه کشیم»، «هندخاله»، «سلکه» و «سرخانکل» از دیگر جاذبه‌های گردشگری صومعه سرا هستند که همگی در امتداد تالاب بندر انزلی قرار دارند. به طور کلی همه‌ی موارد نام برده شده در این قسمت بخشی از تالاب صومعه سرا هستند. زیبایی مثال زدنی این تالاب در کنار امکان ماهیگیری و نکات دیدنی آن، باعث جذب کردن مسافران زیادی در فصول مختلف سال به خصوص بهار و تابستان شده است.

«روستای صوفیانده»، روستای بدون بیکار ایران نیز در این شهرستان قرار دارد. جشنواره توت فرنگی که در روستای صوفیانده برگزار می‌شود، با هدف گسترش نسل پرورش دهنده‌ی توت فرنگی، حمایت و جوان سازی است. صنعت ابریشم و پرورش کرم ابریشم در صومعه سرا رواج دارد و آن را به یکی از قطب‌های پرورش کرم ابریشم تبدیل کرده است. این شهر جاذبه‌های گردشگری خیره کننده‌ای دارد که امیدواریم توانسته باشیم در این قسمت اطلاعات مفیدی برای بازدیدی لذت بخش به شما داده باشیم!

اماکن دیدنی صومعه

سرا عبارتند از :

۱- مناره بازار گسکر

۲- موطه تاریخی هفت (غنان)

۳- پل فشتی کوراب تولم

۴- پل گازروبار

۵- تالاب سیاه

درویشان

۶- منطقه تنیان

۷- پارک جنگلی سیاه کوه

۸- تالاب نرگستان

۹- پناهگاه حیات وحش سلکه

۱۰- تالاب سیاه کشیم

۱۱- غار خونابکش

۱۲- روستای صوفیانده

۱۳- تالاب گل لاله

۱۴- یکشنبه بازار صومعه سرا

۱۵- روستای کسما

،حمام کسما

پیوندی میان اسلام و ایران

در این بخش به بررسی مناطق زیارتی در نقاط مختلف جغرافیایی صومعه سرامی پردازیم:

۱- بقعه آقاسید جعفر آقاواقع در خیابان جعفری که از نوادگان امام موسی کاظم (ع) می باشد.

۲- بقعه آقامهدی آقادرمدخل ورودی شهر

۳- بقعه آقاسید ابراهیم در گوراب زرمیخ

۴- بقعه آقاسید محمدجان وسید مولاجان در ضیابر.

۱- این بقعه متبرکه در خیابان جعفری شهرستان صومعه سرا قرار دارد. بر اساس سنگ نوشته مرقد، این امام زاده، فرزند امام موسی کاظم (ع) است. این بنا به مساحت حدود ۹۰ مترمربع از آجر ساخته شده است و گنبدی به ارتفاع ۵ مترمربع دارد و در مجاور آن مسجد و مصلی شهر قرار دارد.

۲- یکی از مشهورترین بقاع متبرکه شهرستان صومعه سرا، درمدخل ورودی شهر قرار دارد. بر اساس سنگ نوشته ها، این امام زاده نیز از نوادگان امام موسی کاظم (ع) است.

۳- از بقاع متبرکه صومعه سرا است و در روستای دهنده است. بنای این بقعه به صورت هشت ضلعی است و گنبدی به ارتفاع ۵ مترمربع و ۲ گلدسته دارد.

۴- این بقعه متبرکه در ضیابر شهرستان صومعه سرا قرار دارد و بر اساس کتیبه روی ضریح، ایشان فرزند امام موسی کاظم (ع) است. این بنا به مساحت حدود ۴۹ مترمربع از آجر ساخته شده است و ضریحی مشبک و طلا اندود دارد که در سال ۱۳۷۷ در اصفهان ساخته شده است. این بقعه در حدود ۲۰۰۰ مترمربع زمین داشته است و اطراف آن قبرستان اهالی است و مزار شهدا در جلوی آن قرار دارد.

بهناز عمو آقایی

چندماه پیش در فصل بهار که به نقل از جناب سعدی ایام نشاط گل بود، با تعدادی از دوستان گرمابه و گلستانم، به خطه گیلان سفر کردیم. هوای بارانی و عطر شکوفه های بهار نارنج، مشاممان را به بازی میگرفت. سفر ما، سیاحتی بود و دلیلی جز کسب چند تجربه تازه و آشنایی با دیار مردم خون گرم شمال، نداشت؛ در نتیجه، به یاد جد بزرگ مادری یکی از دوستان، راهی شهرستان «صومعه سرا» شدیم.

هوا بارانی بود و راه برای ساختن لحظات دلچسب، بسیار. غروب بود و در کنار شالیزارهای برنج، در ایوان ننه نیشا نشسته و چایی مینوشیدیم. در آن لحظه بود که به خوراکی کوچک و شیرینی که در کنار چای بود، توجه کردم و فهمیدم که چه طعم مطلوبی دارد. نامش را پرسیدم و بعد از سر کنجکاوی، پرس و جو کردم که چطور به این ظرافت و خوش طعمی تهیه میشود. زنان گیلانی، بسیار زحمت کش و کوشا هستند و تهیه غذاهای اصیل گیلانی، از جمله توانایی های دلنشین آنهاست.

نامش «رشته خشکبار» بود و از ترکیب آرد و شکر و آب و مغز گردو-که پس از پخت داخل آن پیچیده میشد- تشکیل شده بود. اما راز طعم مطلوب آن، پودر دارچین و پودر مغز هل بود.

شام آن روز را در کنار خانواده ننه نیشا و خواهر بزرگترش بی بی گلنسا که حالا نود سالی داشت، سپری کردیم. غذای اصیل گیلانی که در میان اهالی صومعه سرا، طرفداران بی شماری داشت. غذایی به نام «ورقه بادمجان» با ترکیب عالی بادمجان حلقه حلقه شده به همراه تخم مرغ و باید اعتراف کنم که هرگز تا پیش از آن، هرگز فکر نمیکردم چنین ترکیبی به طرز معجزه آسایی، دلچسب باشد.

زمان طولانی بعد از شام را به صحبت درباره خاطرات بی بی گلنسا درمورد جد مادری رفیقم سپری کردیم و بعد در ایوان، رخت خواب های باریک و بلندی پهن کردیم و تا صبح در زیر نور ماهتاب و ستاره های روشن، به خواب رفتیم.

عکس: فارس

عکس: سرآشپز پایون

صبح روز بعد، تصمیم بر آن شد که به مشاهده مزارع وسیع توتون و چای و شالیزارهای برنج بپردازیم. من نیز برگی از دفتر خاطرات سفرم را به نوشتن از مزارع توتون و عکس های آن روز اختصاص دادم. ناهار آن روز را بی بی گلنسا به طور اختصاصی برایمان تهیه کرده بود؛ «آشپل ماهی»، غذای مخصوص صومعه سرا و گیلان. آشپل را به تخم های داخل شکم ماهی میگویند و آن روز ما گوشت ماهی به همراه آشپل هایش را با برنج کته، به سمع و بصر گوشت و روحمان رساندیم چرا که بی نهایت خوشمزه و در یک کلام، بی نظیر بود.

هوای بهار، نمناک و بارانی و شب ها سرد بود اما چیزی که در این فصل دلچسب بود، وجود دَرار، معجون شگفت انگیز مکمل برای میوه ها و خوراکی هایی با طبع سرد بود. این ترکیب که از گیاهانی چون گشنیز و نعنا و گیاهان شمالی نظیر خالواش و بوانجیر و چوچاق تشکیل شده است، بر روی خیارهای رسیده و درشت یا آلوچه، قرار میگیرد و هم طعم مطلوبی به این میوه های هوس انگیز می بخشد و هم طبع سرد این میوه ها را از بین می برد.

عکس: زندگی ایرانی

آن شب شام را با خوردن کایی کاکای کدو حلوایی، سپری کردیم. ترکیبی شیرین و لذت بخش با کدو حلوایی که بسیار مقوی و خوش طعم است و در کنار چایی، میتواند عصرانه یا شام دلنشینی را به ارمغان بیاورد. کاکا کدو حلوایی، در ایام ماه رمضان مخصوصا در زمان افطار و سحر، طرفداران بی شماری دارد.

عکس: میمیک

حتما تا بدین جای سفر از خودتان پرسیده اید که چرا صومعه سرا و چرا این اندازه غذا. اما باید بگویم که این شهر، جزو معدود شهرهایی ست که به دست فراموش اهالی ایران زمین سپرده شده و پیشنهاد من این است که برای یک بار هم که شده، در سفر به استاد گیلان و شهرستان رشت، سری هم به صومعه سرا بزنید چرا که بسیار بسیار تاربخچه هنری در بر دارد. از انواع هنرهای دستی گرفته تا محصولات غذایی و خوراکی های متنوع که هر رهگزری را به وجد می آورد.

سفر دو روزه ما در صومعه سرا، خیلی زود به پایان رسید و ما با کوله باری از آموزه های شیرین و به یاد ماندنی، بی بی گلنسا و ننه نیشا را در خاطرات خود حک کردیم و به سمت رشت، راهی شدیم.

مریم
احمدی

A close-up photograph of a butterfly with orange and black wings perched on a cluster of bright pink bougainvillea flowers. The background is filled with more of the same flowers and green foliage. A text box is overlaid on the right side of the image.

در ره دل
چه لطیف است سفر
هیچ مگو